Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI Ч. 149 ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 5-го ЛИПНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, JULY 5, 1979 No. 149 VOL. LXXXVI

УККА ВИДАВ НОВУ БРОШУРУ З ПРИВОДУ 20-РІЧЧЯ „ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ"

THE CAPTIVE NATIONS

Continuing Exploitable Weakness of the Soviet Russian Empire

20th Anniversary of Captive Nations Week Resolution

JULY 17, 1959 - JULY 17, 1979

Published by UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA

New York, N.Y. 1979

Обкладинка нової брошури УККА

Ню Йорк, Н. Й. — Екзекутива УККА випустила в тисячах примірників нову брошуру з приводу 20-річчя „Тижня Поневолених Націй" для масового розповсюдження під час цьогорічного відзначення „Тижня Поневолених Націй" в часі від 15-го до 21-го липня.

Брошура, під назвою „Поневолені Нації: Перманентна експлуатаційна слабість совєтсько-російської імперії", має 12 сторінок та гарну обкладинку, портрет „Пророка в кайданах", яка є копією вітражу Опанаса Заливахи та Людмили Семикіни з головної авлі Київського університету. (Як відомо, Алла Горська також співпрацювала над тим вітражем, й мабуть за це була замордована агентами КҐБ. Заливаха та Семикіна були арештовані в початках 1970-их років, а вітраж знищили ґенти КҐБ). На зворотній обкладинці є вірш Т. Шевченка про „суд над царями".

В „Передмові" є довші цитати із статті про „Надходячу етнічну кризу в СССР", яку написав Герберт Е. Маєр в „Форчун" (з 14-го серпня 1978 р.) та характеристика російської імперії, яку подав колишній державний секретар Дін Ачесон у своїх зізнаннях перед конґресовою комісією в 1951 р.

Дальше, в брошурі з'ясовується ціль „Резолюції Тижня Поневолених Націй" та повний текст резолюції; список поневолених націй, яких згадано в резолюції; згадка про інші поневолені народи, які з різних причин не були охоплені резолюцією, та короткі історичні дані про Україну, Білорусь, Литву, Латвію, Естонію, Вірменію, Азербайджан, Грузію й Туркестан. Подано теж населення сателітних країн, які є також в „зовнішній периферії" московської імперії, а саме Польща, Чехо-Словаччина, Східня Німеччина, Мадярщина, Румунія, Болгарія, Албанія та Югославія.

У „Заключенні" сказано, що Америка й Канада підписали т. зв. „Гельсінкську Угоду" з 33-ма европейськими державами, чим скріпили поневолення Москви над поневоленими націями Середньої і Східньої Европи та Азії.

Брошуру можна замовляти в Централі УККА: 203 Секонд Евеню, Ню Йорк, Н. Й. 10003.

Інавґурація 10-го вакаційного курсу в УКУ в Римі

Рим (В.Л.). — Урочиста інавґурація Х-го вакаційного курсу в Українському Католицькому Університеті ім. св. Климента Папи в Римі відбулася в неділю, 24 червня ц.р. Торжественну Службу Божу відслужив о. митрат Іван Музичка, проректор УКУ. Співслужили Впр. отці: митрат Іван Хома, Ісидор Нагаєвський, Петро Стецюк, В. Петришин, Д. Блажейовський, Євтимій Волінський, студит. Диаконував о. диякон Небесняк, салезіянин. Співав хор питомців разом із студентами курсу. Після св. Евангелії о. д-р Музичка виголосив проповідь на тему мнимого суперництва, а співдії віри з наукою та завдання учасників курсу щодо цієї проблеми. Всі професори, студенти, Сестри і численні гості приступили до Святого Причастя.

Після Служби Божої професори, курсанти, питомці УКУ і гості зфотографувалися разом із Блаженнішим Патріярхом Йосифом.

Опісля відбулася інавґурація Курсу в авлі УКУ. Від професорів та курсантів привітав Блаженнішого Патріярха проф. В. Лев, декан Ф-Г Факультету. Отець проф. Музичка подав звідомлення про минулий академічний рік в УКУ.

Потім о. проф. Нагаєвський виголосив інавґураційний виклад про „Історичне призначення українського народу". Він висвітлив походження українського народу на тлі праісторії і вказав на завдання сучасної науки ширити правду про історію й культуру українського народу. При тому заохотив студентів УКУ до праці для ширення правди про Україну, набираючи знання в УКУ під проводом Блаженнішого Патріярха Йосифа. Вкінці Блаженніший Патріярх Йосиф сказав заключне слово, виявляючи радість і задоволення із праці в УКУ численно зібраних у цьому році студентів.

Молитвою та відспіванням пісні за Патріярха закінчено інавґурацію.

Асамблея Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук

Мюнхен (ОУПС). — У днях 12 і 15 червня 1979 року тут відбулася річна Асамблея Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук (УММАН) з участю вчених і гостей з Европи, Америки, Канади й Австралії. Перша частина Асамблеї мала характер наукової конференції з доповідями академіків Ярослава Рудницького і Миколи Степаненка. З уваги на Столітній ювілей з дня народження Симона Петлюри доповіді були тематично пов'язані з його ідеями й чином. Академік Я. Рудницький проаналізував недавно опубліковані листи Симона Петлюри до канадських українців. Професор Микола Степаненко, переглянувши десятки статтей, рецензій, заміток і студій, присвячених проблемам лі-

(Закінчення на стор. 4)

ВІД РЕДАКЦІЇ

З уваги на Свято Незалежности ЗСА, яке припадає на середу, 4-го липня, це число „Свободи" друкується у вівторок з датою четверга, 5-го липня.

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА В ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

Independence Day, 1979

We celebrate the Fourth of July as our Independence Day, not because we had achieved our independence on that day -- years of suffering and sacrifice would pass before that was finally achieved -- but because it was the day when we declared our irrevocable will for freedom.

Freedom and justice cannot be secured permanently. They must be constantly re-won in a thousand daily battles. The great heritage we received from our forefathers was not a perfected nation, but the dream of a nation dedicated to the fulfillment of the highest human ideals and aspirations and the evidence of their will and progress in making that dream a reality.

That dream has caught fire in the hearts of succeeding generations of Americans and in the hearts of people throughout the world. It is the strength behind our power, the force that unites and energizes us in the continuing struggle to bring freedom and justice to all people.

Jimmy Carter

БІЛИЙ ДІМ
Вашінгтон

День Незалежности 1979

Ми святкуємо Четвертого Липня як наш День Незалежности не тому, що в цьому дні ми здобули нашу незалежність — заки ми це остаточно досягнули, пройшли роки терпінь і посвяти — але тому, бо це був день, в якому ми заявили свою невідкличну волю до свободи.

Воля і незалежність не можуть бути забезпечені перманентно. Їх треба постійно наново здобувати в щоденних тисячних битвах. Великою спадщиною, яку ми одержали від наших батьків-попередників, була не перфектна нація, але мрія про націю, присвячену здійсненні найвищих людських ідеалів та аспірацій та доках її волі і поступу в здійснюванні цієї мрії.

Ця мрія спалахнула в серцях наступних поколінь американців та в серцях народу по всьому світі. Це є сила поза нашою владою, сила, яка об'єднує нас і дає нам енергію у продовжуванні боротьби, щоб принести волю і справедливість для всього народу.

Джіммі Картер

ГЕН. ГЕЙҐ ЗАЛИШАЄ НАТО, ОБВИНУВАЧУЄ КОМУНІСТІВ У ПІДТРИМЦІ МІЖНАРОДНОГО ТЕРОРИЗМУ

Ген. Александер М. Гейґ

Брюссель, Бельгія.—Американський генерал Александер М. Гейґ, головнокомандуючий збройними силами Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) минулої п'ятниці, 29-го червня, залишив свій пост і перейшов на емеритуру на 54-му році життя і після 31-го року служби у збройних силах ЗСА. Загально сподіваються, що після повороту до ЗСА ген. Гейґ буде брати активну участь в політичному житті, але заперечив поголоски, що має якісь політичні амбіції.

Відходячи з активної служби в армії, ген. А. Гейґ закликав уряди західних держав стосувати політичний й економічний натиск на комуністичні країни, тому, що вони, — як заявив ген. Гейґ, — підтримують міжнародний тероризм. Виступивши на пресовій конференції, ген. Гейґ підкреслив, що не зважаючи на мотиви, що їх мають терористичні організації, східні комуністичні режими до великої міри відповідальні за цей тероризм, бо вони вважають, що тільки їхня доктрина є спроможна розв'язувати політичні й економічні роблеми світу.

На спеціяльній церемонії ген. Гейґ офіційно передав командування збройними силами НАТО в руки ген. Бернарда В. Роджерса.

Відповідаючи на запитання журналістів, Гейґ відмітив, що він не має доказів замішання будь-якої комуністичної держави в недавньому неуспішному бомбовому атентаті на нього. Як відомо, на шляху, яким проїжджало авто ген. Гейґа вибухла великої сили бомба. Після вибуху німецькі терористи з організації Андреаса Баадера признались, що це вони виконали спробу атентату на американського генерала. Це своє зізнання терористи надіслали в листі до німецької газети „Франкфуртер Рундшав" минулої п'ятниці, 29-го червня. Бомба, однак, зірвалась кілька секунд пізніше, коли авто ген. А. Гейґа вже переїхало місце захованої на дорозі бомби.

Прем'єр Татчер сподіється відкинення економічних санкцій проти Родезії

Канбера, Австралія. — Прем'єр-міністер Британії Марґарет Татчер заявила, що вона сподіється відкинення економічних санкцій проти Зімбабве-Родезії Британією в осені цього року та натякнула, що офіційне визнання Зімбабве-Родезії британським урядом наступить після ліквідації санкцій.

Промовляючи в Крайовому Пресовому Клюбі в австралійській столиці після дводенних розмов з членами уряду вона взивала, щоб австралійці не ставали „песимістами" з уваги на це, що інші держави прилучуються до Британії в справі визнання нового уряду в Солсбері.

Згадуючи триваючі міжнародні санкції проти Родезії, п-і Татчер сказала: „Як ви знаєте, Президент Картер має певні проблеми відносно резолюції в справі санкцій і британські санкції будуть усунені в листопаді і ми дуже сумніваємося, чи їх відновлення пройде через Британський Парлямент". „Визнання є дещо ширшою проблемою і може забрати дещо більше часу".

Офіційний речник австралійського уряду заявив, що Австралія залишається в опозиції до визнання Зімбабве-Родезії так довго, як конституція прийнята білими і поміркованими неграми залишається в силі в Зімбабве-Родезії.

Ціллю британського уряду, твердила прем'єр Татчер, є переконати інших членів Британського Комонвелту на найближчій конференції в Замбії в серпні ц. р. „прилучитися до нас", і додала, що Британія буде поважно розглядати будь-яку ворожу поставу Комонвелту щодо визнання, бо Родезія „є кінець кінців відповідальністю Британії".

ЗВІЛЬНИЛИ З ТЮРМИ ГРУЗИНСЬКОГО ДИСИДЕНТА

Москва. — Згідно з повідомленням совєтського пресового аґентства ТАСС, совєтський уряд звільнив грузинського літературного критика Звіяда Ґамсахурдію перед закінченням реченця його присуду. У повідомленні з 29-го червня ц. р. сказано, що перед його засудом у Тбілісі в 1978 р. Ґамсахурдія публічно заявив на совєтському телебаченні, що він „щиро жалує за цим, що я зробив та засуджую цей злочин, який я поповнив".

Ґамсахурдія був прихильником грузинської самостійности і був засуджений на три роки примусових робіт та два роки вигнання з Грузії.

Два американські журналісти, які в травні 1978 р. писали, що рідня та приятелі Ґамсахурдії сумнівалися в правдивости його „сповіді" на суді, були також засуджені два місяці пізніше ніби за „образу" совєтського уряду, який контролює телебачення. Кореспонденти Крейґ К. Вітней з „Ню Йорк Таймсу" та Гарольд Д. Пайпер з „Балтімор Сан" були покарані гривнею біля 3,600 долярів за це, що не явилися у совєтському суді.

Інформують про видачу візи для Раїси Мороз

У цій самій інформації з Москви подають, що Раїса Мороз та син Валентин одержали дозвіл на виїзд із СССР до Валентина Мороза, якого звільнено в квітні 1979 р. та який перебуває на стало в Америці.

В окремому повідомленні Ройтерса з Риму з 29-го червня ц. р. подана вістка, в якій аґентство покликається на заяву Валентина Мороза, що він мав авдієнцію в Папи Івана Павла II, з яким говорив про тяжке положення політичних в'язнів в Совєтському Союзі. Авдієнція відбулася в четвер 28-го червня ц. р. у Ватикані.

Сенатор Р. Бирд на відвідинах в СССР

Москва. — Лідер Демократичної більшости в Сенаті ЗСА, сенатор Роберт С. Бирд із Західньої Вірджінії, прибув 1-го липня ц. р. до Москви, щоб стрінутися там із совєтськими лідерами і продискутувати з ними проблеми договору про обмеження стратеґічної атомової зброї (САЛТ II), а радше процедуру ратифікації цього договору американським Сенатом.

Перед тим ніж сен. Бирд прилетів до Ленінґраду, газета „Правда", орган ЦК КПСС, обвинуватила сенатора Говарда Бейкера, лідера Республіканської меншости в Сенаті, за його нібито „ультиматум" урядові Совєтського Союзу, щоб він прийняв додатки до вже підписаного у Відні договору.

Сенатор Р. Бирд, який зупиниться два дні у Ленінґраді і огляне цікавіші пам'ятки міста, розмовлятиме у Москві з генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Леонідом І. Брежнєвим та іншими совєтськими лідерами і буде намагатися переконати їх, щоб вони погодилися на додатки до договору, які напевно наступлять. Щоб зустрінутись з Брежнєвим, Бирд поїде на Крим, де тепер відпочиває совєтський лідер.

Андреотті формуватиме новий уряд Італії

Рим, Італія. — Пресове аґентство Ройтерса інформує, що президент Італії Сандро Пертіні незабаром розмовлятиме з дотеперішнім прем'єр-міністром Джуліом Андреотті на тему формування нового італійського уряду. Андреотті дотепер виконував обов'язки прем'єра, хоч його уряд подався до демісії після того, як італійська Комуністична партія, яка раніше підтримувала християнсько-демократичний уряд відмовилась дальше співпрацювати з урядом Андреотті. Речники бюра президента Пертіні заявили, що темою розмови президента з прем'єром напевно буде формування нового уряду після парляментарних виборів, які відбувалися в Італії на початку червня ц. р.

Політичні спостерігачі, які слідкують за розвитком подій в Італії після виборів, заявляють, що Андреотті напевно не зуміє зформувати нового уряду з партій дотеперішньої коаліції. Провід Комуністичної партії погрозив, що комуністичні посли перейдуть у табір активної опозиції, якщо їм (комуністам) не запропонують міністерських постів.

НОВІ ЗАГОСТРЕННЯ РЕЖИМІВ У ТЮРМАХ ТА КОНЦТАБОРАХ СССР

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — У новому, 51 випуску „Хроніки поточних подій, повідомляється, що ще 15-го березня м. р. почали діяти нові правила внутрішнього порядку в таборах і в'язницях СССР, з чим становище політв'язнів стало ще важчим. Ось деякі з тих правил:

ШІЗО-м (штрафним ізолятором), як і раніше карають на 15 днів, але тепер в'язня, який вже перебуває у штрафному ізоляторі і якого покарають такою ж карою ще раз, можна тримати в ШІЗО без перерви (раніше дозволяли бодай на один день вернутися до зони, або в загальну камеру). Немає ніякого обмеження щодо часу перебування у ШІЗО.

В'язень, який перебуває у ПКТ (приміщення камерного типу) може бути покараний додатково запроторенням у ШІЗО. У такому випадку час перебування в ШІЗО не враховується у реченець покарання приміщенням камерного типу.

Якщо час побачення чи отримання посилки випадає тоді, коли в'язень перебуває у ПКТ, то нову дату призначують не відразу після відбуття покарання у ПКТ, як це було раніше, а через стільки днів, скільки він відбув в ПКТ до попередньо призначеної дати.

І раніше було заборонено вносити групові скарги, або в імені іншої особи. Тепер додатково з'ясовано: забороняється подавати заяви у справі іншої особи.

В'язні пенсійного віку зобов'язані працювати. Про їх працездатність рішають медичні робітники виправно-трудових установ.

Конфісковані листи — від чи до — в'язнів, нищать (раніше слід було віддавати їх в'язням при звільненні).

В'язень має тепер право мати при собі не більше як 5 книжок і журналів (раніше журналів не обмежували).

Діставати будь-яке друковане слово від родини заборонено (ця заборона правдоподібно, була й у старому правильнику, але, наприклад, Ковалеву, бодай показували „Бюлетень Міжнародної Амнестії" і праці симпозіюму біофізиків — Хр. ч. 48).

В'язням заборонено висилати з табору книжки. Рівночасно речі, які зберігаються на складі, не можуть переступити приписаної ваги. Таким чином, обмежується можливість отримувати нові книжки і додаткові теплі речі.

Заборонено мати власні музичні інструменти.

Але є і деякі „полегші": у посилках, крім дозволених раніше оселедців, можна діставати „солену рибу"; дозволені „городина, фрукти". Раніше було дозволено отримувати тільки яринні і рибні консерви — тепер також і м'ясні. У приміщенні камерного типу, можна мати при собі писальну ручку. У таборі спеціяльного режиму тепер дозволено мати чай (рівночасно встановлено обмеження у таборах усіх режимів — не більше як 50 гр. на місяць).

Новий правильник зобов'язує адміністрацію повідомити родину на протязі 10 днів про зміну режиму в'язня.

Про інші нововведення не відомо, чи вони є виявом місцевої ініціятиви, чи теж визначені наказом ч. 37. Йдеться про такі:

Від весни 1978 року у Владимірській тюрмі заборонили видавати в'язням зі складу, надіслані їм у бандеролях, рукавиці, валянки, шалі, волохаті рушники, елястичні шкарпетки. На одязі „новачків" у Владимірській тюрмі прізвища випалені хемікаліями (раніше були ярлики).

КҐБ СКОНФІСКУВАЛО СПОГАДИ Б. АНТОНЕНКА-ДАВИДОВИЧА

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — Сюди дісталися обширніші інформації про обшук у Б.Антоненка-Давидовича і забрані у нього матеріяли.

Обшук відбувся 21-го травня ц. р. і ним керував підполковник КҐБ Ковпач. У часі обшуку КҐБ-істи забрали післяслово до його спогадів, друкарську машинку, книжку з історії України М. Грушевського та всі рукописи опублікованих та неопублікованих творів.

Того ж самого дня відбулися обшуки у економіста Огульчанського, у якого знайшли і забрали спогади Б. Антоненка-Давидовича.

Друкарську машинку КҐБ забрало у письменника ще в минулому році. Після настирливих заходів, машинку йому повернено в березні ц. р.

У серпні Б. Антоненкові-Давидовичеві сповняється 80 років. Об'єднання Українських Письменників в Екзилі „Слово" створило спеціяльний Ювілейний Комітет, який очолює проф. Г. Костюк. Комітет плянує відмітити ювілей письменника літературними вечорами в Ню Йорку й більших скупченнях українців. В-во „Смолоскип" з нагоди цього ювілею перевидає книжку Б. Антоненка-Давидовича „Як ми говоримо" з передмовою Надії Світличної.

На Захід теж дісталася вістка (якої не вдалося перевірити), що син Б. Антоненка Давидовича — Євген був знову недавно заарештований і очікує нового суду. Він вже раніше відбув п'ятирічне ув'язнення і був звільнений в 1977 році.

Схоплення П. Анохіна

28-го квітня в Києві, на вулиці КҐБ схопило українського журналіста Павла Анохіна. У нього забрали різні матеріяли адресовані київській Українській Гельсінкській Групі.

Подробиці схоплення і дальша його доля не відомі.

Верховний Суд УССР затвердив вирок Й. Зісельса

29-го травня ц. р. Верховний Суд УССР переглянув справу Йосипа Зісельса і затвердив вирок 3-ох років ув'язнення. Багатьох українських правозахисників, які пробували дістатися на залю Верховного Суду не допустили, погрожуючи карою 15-ох карбованців.

Й. Зісельс народжений в 1946 році за професією інженер. Працював перед арештом у телевізійній студії в Чернівцях. Був заарештований з кінцем грудня 1978 року під закидом організування моральної і матеріяльної допомоги політв'язням, які перебувають у совєтських психіятричних тюрмах.

ЩЕ ДО СТАТТІ „УКРАЇНСЬКІ КОМУНІСТИ — ХОЛУЇ МОСКВИ"

У кінцевій частині статті Юл. Мовчана — „Українські комуністи — холуї Москви", („Свобода" з 16-го червня ц. р.) — має бути: „...в той час, коли для будь-якого не-українського комуніста питання незалежности своєї батьківщини — байдуже до того, якою вона є — комуністична чи якась інша, є питанням бездискусійним..."

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Поїздка Картера на Далекий Схід

Президент Картер повернув до Вашінгтону з Далекого Сходу в досить поганому настрою, з чого можна догадуватися, що він не зовсім вдоволений вислідами вершинної конференції 7-ох індустріяльних країн вільного світу в Токіо та його відвідинами в Південній Кореї.

У Токіо ЗСА, Японія, Канада, Британія, Франція, Західня Німеччина та Італія визнали, що енергитична проблема є справжнім полем бою для їхніх урядів та народів. Брак нафти вичерпує їхні природні багатства, творить економічну рецесію та підносить ціни на продукти і приспішує інфляцію. Так довго як вони мусять платити більше за нафтову ропу іншим державам, багатства їхніх країн будуть зменшуватися. І як довго населення тих країн відмовляється поносити кошти, вони будуть наложені на них через інфляцію.

Президент Картер мав виявити надзвичайну енергію та послідовaність, піддержуючи американські пропозиції ограничити імпорт нафти до мінімуму на базі, що кожна із сімох країн сама визначить, скільки кожна з них може імпортувати потрібної нафтової ропи. Це, мабуть, найбільше досягнення американської дипломатії на конференції у Токіо.

Одначе, це не остаточна розв'язка цієї великої проблеми. Цю кризу можна б перебороти тоді, коли імпортери нафти будуть уживати її менше і самі продукувати її більше, хоч і великі кошти її продукції.

Без огляду на масове заощадження та нову наполегливу продукцію нових родів енергії в ЗСА, ці видатки будуть плачені американцями для американців. У крайовому розрахунку ці кошти-видатки будуть звернені, тоді коли кошти імпортованої нафти ніколи не звертаються. Тому, творячи запаси, замість надмірно зуживати їх, збільшена продукція енергії є безумовно найкращою відповіддю на інфляцію, спричинену високими цінами нафти.

Отже, завдання президента Картера тепер є об'єднати країну до цього зусилля. Для цієї цілі повинні бути скеровані всі державні видатки, податки та розпорядження. Для координування цієї виїмкової та кризової програми президент Картер мусить покликати спеціяльну раду, до якої входили б найкращі знавці індустрії, фінансів та економічних спроможностей ЗСА.

Напевно, за такою політикою Америки підуть інші держави, які брали участь у конференції в Токіо.

Як згадано, президент Картеир теж відвідав Південну Корею. Одним із найважливіших моментів візити президента Картера до Південної Кореї — це узгіднене зусилля Картера та президента Південної Кореї. Парка Чунг Гі, в справі спільної конференції з урядом Північної Кореї для переговорів щодо замирення і може остаточного об'єднання північної та південної частин Кореї.

Ширші дискусії велися в справі безпеки Південної Кореї і про пляноване, але покищо відкладене зменшення американських піхотних частин в Південній Кореї. Обговорено модернізацію південнокорейських збройних сил та питання їх самовистачальної збройної готовости оборонити країну перед будь-яким збройним нападом. Президент Картер обіцяв всебічну піддержку ЗСА, та заявив кожночасну готовість американського уряду доставити, у формі контрактового продажу, все модерне американське військове узброєння для зміцнення та поліпшення оборонної спроможности Південної Кореї.

Президент Картер також порушив справу прав людини та подав президентові Паркові дві листи осіб які тепер ґув'язнені за „політичні справи".

У відповідь, президент Парк сказав, що він є згідний поширити політичні права, але заявив, що Південна Корея є під безнастанною загрозою із зовні і тому уряд мусить бути дуже обережним щодо діяльности певних громадян Південної Кореї. Як звідомляють американські кореспонденти, президент Картер був під сильним враженням, що Південна Корея є під дійсною загрозою щодо своєї небезпеки.

Зрозуміло, що південні корейці можуть бути позитивно наставлені до об'єднання поділеної країни, але вони мають великі сумніви щодо щирости своїх братів на півночі, мимо того, що їх лучить расова і культурна єдність, родинні та національні зв'язки тощо. Крім того, розвідчі звідомлення доносять про великі скупчення збройних північнокорейських сил на півночі від демілітаризованої зони, що пригадує інвазію з півночі в 1950 р.

Аналітики певні, що уряди у Вашінгтоні та Сеулю мають це на увазі.

Л. Рихтицький

МІСТЕРІЯ НАВКОЛО САЛТ II

З великою фанфарою, на очах усього світу з'їхалися у Відні два провідники не тільки двох, цілком протиставних держав, але президенти двох цілком інших політичних світів і підписали між собою договір, над яким дипломати обох сторін працювали сім і пів року. За цих сім і пів року спродукували документ, який поділив надвоє Конгрес і Сенат Америки і загрожує поділити все громадянство. Про що йдеться? Офіційно йдеться про договір для обмеження кількости атомових сил ЗСА і СССР, щоб зліквідувати загрозу для світової цивілізації у формі безапеляційної атомової війни. На тему цієї офіційної цілі того договору саме й завогнилася дискусія в американському політичному світі, спеціяльно тому, що президент Картер, а з ним і весь уряд вклали весь свій політичний престиж у ратифікацію цього договору. Не влегшує справи факт, що Брежнєв і совєтська урядова преса безцеремонно говорять, що Совєтський Союз не дозволить американському Сенатові щонебудь у тексті цього договору змінити, а його відкинення Сенатом Совєтський Союз буде вважати великою катастрофою для світу і загрозою для безпеки Америки. Такий політичний шантаж звичайно не застосовується у дипломатичному світі і опоненти цього договору в його теперішньому вигляді з іще більшою енергією підкреслюють, що вони не дадуть себе застрашити совєтськими погрозами.

Текст договору не є достаточно ясний, щоб його не було можна різно інтерпретувати. Саме тому й розгорілася навколо нього така гаряча дискусія. В час, коли президент Джіммі Картер твердить, що договір обмежує тільки кількість дул, з яких атомові стрільна і ракети можуть бути вистрілювані, а великим знаком питання, як у всіх договорах із Совєтами, є щирість совєтської сторони. СССР ніколи ще не дотримався літери і духа заключених собою договорів і опоненти теперішнього порозуміння сумніваються сильно в совєтських інтенціях, а зокрема в совєтській наполегливості цей договір ратифікувати. Брежнєв, Ґромико і ТАСС далі безнастанно „перестерігають" Америку, що всякі спроби Сенату зревідувати договір „будуть мати страшні наслідки" і запевняють, що більше жадних договорів не буде. Треба сказати, що при жадному попередньому зговоренні з Америкою Совєтський Союз ніколи так гістерично не чіплявся справи серйозности дотичних пактувань, і тому логічно постає питання, чи не ховається за цим всім щось цілком інше, чого ніхто не хоче назвати по імені?

І якщо таке „щось" існує, то власне це може бути, що спонукає Ґромика кричати на пресовій конференції, що вмішування Сенату спричинить кінець всяких переговорів, повторивши з погрозою слово „кінець". Що таке може статися, якщо Сенат і справді відкине договір у його теперішній формі? Здоров'я Брежнєва не може тут грати якоїсь поважнішої ролі, бо він здобувся на те, щоб приїхати до Відня і навіть поцілувати президента Картера в обидві щоки, при чому тяжко якось позбутися думки про Юдині цілунки... Не можна уявити, щоб Совєтський Союз збирався карати Америку війною, а до всіх його труднощів важко теж уявити якісь серйозні авантюри в Европі. Отже що залишається...?

Безперечно залишаються внутрішні труднощі СССР. В інтерв'ю, даному „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" Александер Ґінцбурґ заявив твердо, що в Совєтському Союзі немає жадного марксизму і комунізму, що росіяни не вірять у комунізм. Але комунізм все ще є офіційною ідеологією держави. Якщо державу не тримає жадна ідеологія, то тоді її може тримати тільки терор бюрократії і поліції й баґнет російського вояка. На баґнетах однак невигідно сидіти. Назріваюча хвиля масового опору поневолених народів стає вже справді пекучою проблемою, зокрема при наявності ненависти сателітніх народів до Москви, бурхливого відродження Ісляму в Азії, ну і — справи Китаю.

Не хочемо робити проґноз, але хочемо звернути увагу зацікавлених, що з такого типу труднощів тоталітарні держави завжди старалися вийти шляхом війни, чи то проти „версайських кривд німецькому народові", чи... вітчизняної війни Сталіна, щоб рятувати імперію. Чи поспіх із прискореним договоренням САЛТ II, негайним підписанням у Відні, коли ще навіть не були готові всі протоколи і погрозами, щоб цього договору не рухати, „бо це буде мати страшні наслідки" — чи це все має щось спільного з Китаєм...? Чи справді Москва не може вже дозволити собі дальше чекати на розв'язку китайської проблеми і у зв'язку зі своїми труднощами хоче спровокувати воєнну авантюру...?

Справді, буде дуже цікаво, що станеться, якщо американський Сенат потрактує совєтські погрози про САЛТ II як провокацію й політичний шантаж і власне тому не

(Закінчення на стор. 4)

Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів

АТЕЇСТИ ЧИ САТАНІСТИ?

(3)

Отже властивим сатанізмом ми визначуємо стан, коли чоловік вибирає бути знаряддям, слугою чи речником сатани у світі. Це, звичайно, включає й культи сатанізму, хоч не конче і не завжди. Сатана завжди використовує всякі культи, окультні рухи і клітини, тайні організації, подібно як і стан атеїзму. Але, в більшості, тільки використовує, а дані клітини часто так і залишаються посередині, як напр., атеїсти: „Ні Богові свічку, ні чортові кочергу"...

Сутність сатанізму легко поділяється на два періоди: до Христа і від Христа. До Христа сатана завжди і всюди діяв як спокусник, і так це зафіксовано у Св. Письмі. Але від приходу Христа і Його Воскресіння сатана діє як РУЇННИК. Тим то й апостол Павло заявляє, що всі, які вірять у Христа, є під владою сатани (Дії 26:18).

Основна прикмета дії сатани це обман. Неправда була в основі всіх ідей сатани від початку. Обманом він зводить чоловіка також від самого початку, ще від Раю. Христос прекрасно і точно визначив сутність диявола та сатанізму. „Ваш батько — диявол, — казав Він, — і пожадливості батька свого ви робити хочете. Він був душогуб споконвіку, і в правді не встояв, бо правди нема в нім. Як говорить неправду, то говорить зі свого, — бо він неправдомовець і батько неправді".

Усі дослідники марксизму-комунізму (дослідники, а не поклонники!) безпомилково приходять до головного висновку, що вся скомплікована плутанина ідей, кличів та реальности, з якої складається совєтський комплекс, побудована на безграничному обмані. І обман цей — діло сатани — воплотився в системі сатанізму. Це ще на переломі нашого століття доказав прот. Сергій Булгаков, свого часу перший в Росії професор марксизму, який опісля став одним з найвизначніших богословів наших часів.

А до того суть сучасного комунізму просто пророчим духом прозрів Достоєвський і виявив у повісті „Бєси".

Один із будівничих Совєтського Союзу, і в той час чи не найвизначніший інтелектуал у цілій групі, Луначарський, у своїй книзі „Соціялізм і релігія", між іншим, отак просто й заявив, що Маркс відкинув Бога й Божі принципи, а на те місце поставив сатану. „І сатана — заявив він — стає на чоло пролетарських колон".

Дуже наглядно показав реальність сатанізму Солженіцин у своїй знаменитій праці „Архіпелаг ҐУЛаґ. Осьмачка в „Ротонді Душогубців" художньо представив сатаністів у дії. Подібних, більших чи менших праць на цю тему, тобто представлення сатанізму, на сьогодні нараховують либонь сотнями, і то в багатьох мовах.

Сатанізм як усвідомлений, організований та зреалізований рух це, без сумніву, явище цілком нове в історії світу. Тим то й входить він у круг апокаліптичної фази історичного розвитку. І мені хочеться тут показати оригінали джерельних початків цього руху; вони найкраще розвіють почуття здивування та допоможуть зрозуміти сутність.

Тепер, коли всі писання та інтимні висловлювання Маркса-Енґельса, Гесса, Бакуніна та інших опубліковані і доступні широким колам, легко вилущити всю дійсну правду.

Слід пам'ятати, що офіційні засновники руху, Маркс-Енґельс, замолоду були підкреслено зелотами-християнами, і що атеїстами ніколи не стали. Вони тільки повернулися і замість Бога вибрали сатану, як об'єкт поклоніння.

Маркс, непересічний талант, але невдачний поет, у своєму першому творі „Єдність віруючих з Христом" писав: „Через любов Христову ми повертаємо свої серця до наших ближніх, які зв'язані з нами, і задля яких Він віддав Себе в жертву". І дальше: „Єдність з Христом може дати внутрішнє піднесення, підтримку в скорботі, спокійне довір'я і серце готове любити людей та все високе й велике, не задля амбіцій і слави, але виключно задля Христа". Десь у цей час він у своїй тезі „Роздуми молодого чоловіка над вибором професії" міркував так: „Сама релігія вчить нас, що Ідеал, до якого всі линуть, пожертвував Собою за людство, і хто посміє протиречити такій заяві? Якщо ми вибрали становище, на якому можемо осягнути для Нього найбільше, то ми ніколи не будемо роздавлені обтяженнями, бо вони тільки жертвоприношення за всіх".

Після такого дебюту раптом щось сталося зі студентом Марксом, вихованим у протестантській родині жидів-вихрестів: він переходить у табір проти Бога. Про причини цієї раптової зміни існують різні здогади, на яких тут зупинятися не будемо. У слідуючій, після переміни, поемі „Молитва того, хто в розпачі" заявляє: „Я хочу помститися на Єдиному, що володіє у вишніх".

(Продовження буде)

Леся Лисак-Тивонюк

ПРИЗАБУТІ КЛЮЧІ

Стефа шукала за якимсь документом, коли на дні щось тихо забряжчало. Відсунувши папери, побачила жмут ключів. Дивилась на них довго, наче б дивувалась, звідкіля вони тут взялися, а потім меланхолійно всміхнулася. Таку усмішку викликають речі, що були колись тісно пов'язані з життям, а потім безповоротно проминули.

Це були ключі від хати на рідній землі. Хати, в якій виростала, в якій прожила найкращу частину молодости. Хата, в якій її ще не заторкнули пізніші невдачі, розчарування, смутку й терпіння, — заторкнули пізніші невдачі, розчарування, смутки й терпіння, — не заторкнули тому, що була ще молодою, повною сили і оптимізму. Дарма, що під кінець перебування в цій хаті, катаклізм вже стояв перед порогом. Просто не хотіла тоді думати, що одного дня прорветься фронтова лінія і на них посипляться гарматні стрільна, шрапнелі й запальні бомби, і що в цьому пекельному вогні прийдеться втікати з хати. Та це сталося 14-го липня 1944 року, на третій день по святі Апостолів Петра і Павла.

Держала в руках жмут старих, давно непотрібних ключів і чомусь пригадала, що у їхній церкві був образ святого Петра зі золотими ключами в руках. Символічними ключами до Небесного Царства. Хитнула головою, міркуючи, що людина так сильно прив'язується до всього, що їй близьке на землі... Що людині так важко погодитися зі втратою того, з чим зрослася. Навіщо вони привезли ці ключі аж сюди, за океан?

Перед очима станув ранок, коли залишили хату, не знаючи, що вже ніколи більше до неї не повернуться. Правда, цінніші речі вивезли заздалегідь до родини, що жила поза фронтовою полосою, вивезли „на всякий випадок", не припускаючи одначе, що хату прийдеться залишити. Стефа добре пригадує, що і сусіди, й вона, втікали „тільки на короткий час". На день, може два, найвище три. І хоч на передмісті вже горіли домики, яких ніхто не рятував, наївно вірили, що вогонь обмине їхню хату. Так, вірили, бо вона пригадує, як в останній хвилині зривала з вікон фіранки, мовляв, щоб від них не загоріли меблі. Яка це була наївність, та хіба в таких моментах людина спосібна думати логічно?

Мигали фрагменти цього несамовитого ранку. У якомусь шаленому трансі пакували найнеобхідніші на „пару днів" речі. Стефа схопила улюблену книжку, залишаючи запасові черевики. Не припускала, що в цих згодом подертих черевиках замандрує далеко-далеко від хати. Не взяла плаща, бо навіщо його у гарячий липень? Адже, як тільки бої проминуть, вони сюди повернуться!

Дивилася на два однакові ключі, якими мати замкнула тоді дві шафи з одягом. Мабуть не подумала, що перед воєнними грабіжниками ніякі замки не встоять. Погладила наче забавку з дитинства малий, товстенький ключик. Ним замикали дверцята від мебля, що звався тоді „креденсом", і в якому переховували там варення з вишень, малин і пахучої рожі, з варення, що звалося тоді „конфітурами" Коли Стефа була дитиною, мати мусіла замикати ці солодощі перед нею, бо Стефа була малим ласуном. А того ранку мати замкнула „креденс" перед чужими ласунами...

„Як страшенно давно це було!" — подумала Стефа, приглядаючись ключам. „Навіть ключі мали тоді іншу форму, інший вигляд від тутешніх теперішніх. Малий ключик торкнувся об найбільший від входових дверей. Пригадалося, як мати замкнувши ці двері, ще раз попробувала, чи справді замкнені. Наче б це мало рішальне значення, наче б тим жестом забезпечувала хату від усякої напасти.

„Входові двері замикали тільки наніч" — пригадалося Стефі. Коли йшли на закупи до крамниць чи на базар, дверей чомусь не замикали. Чи це було довір'я до сусідів, чи певність, що вдень чужий злодій не закрадеться? Якже ж інакше жилося колись у тихому містечку! Хто б тут тепер наважився залишити двері відкритими навіть на короткий час?

Держала в руках жмут старих, непотрібних ключів. Давно вже знала, що їхня хата не існує, що згоріла таки того ж дня, в якому її залишили. Вже нічого тими ключами не годен відімкнути. Ані входових дверей, ані „креденсу" з конфітурами. Навіть їхній попіл давним-давно розвіяли вітри.

Очі мимоволі зупинилися на стінному календарі. Було свято Апостолів Петра і Павла. Святого Петра, який на образі в церкві, що теж згоріла, держав золоті ключі. Стефина рука затремтіла, ключі торкнули один одного, почувся тихий звук. Здавалося, що вони загомоніли невиспівану пісню про рідний дім, якого вже немає і про молодість, до якої немає вороття...

Андрій Качор

ЄВГЕН ХРАПЛИВИЙ

(З приводу 30-ліття смерти передового українського економіста і дослідника сільського господарства)

(2)

В гімназії, як він сам згадував, учився добре, а особливо з великим пієтизмом згадував Івана Галущинського (пізніше голова Т-ва „Рідна Школа" у Львові), що вчив його природничих наук і защепив у нього любов до природи. У гімназії належав до Пласту, залюбки грав копаного м'яча в юнацькій дружині „Поділля III". На жаль, з причини війни, не міг закінчити гімназії в Тернополі. Перед окупацією Галичини російською армією, Євген покидає Тернопіль і разом з мамою еміґрує спершу на Моравію, а відтак в глиб Австрії. Коли ж у Відні зорганізовано українські гімназійні курси, Євген на тих курсах в рр. 1915-1916 закінчує гімназійну науку іспитом зрілости 30-го червня 1916 року.

По матурі Євген Храпливий записується на агрономічний факультет Високої Земельної Академії („Гохшуле фюр Боденкультур") у Відні. Свої студії, з перервами, закінчив дипломом інженера-агронома 23-го лютого 1924 року.

У 1918-20 роках Є. Храпливий перервав свої студії і зараз після 1-го листопаду 1918 р., вертається до Тернополя, щоб зголоситися до Української Галицької Армії. З УГА переходить річку Збруч, а опісля попадає в польський полон. Звільнений з полону, з табору в Стшалкові, вертається на деякий час до Тернополя, а звідси, при першій нагоді, виїздить до Відня, щоб там закінчити свої студії.

У Відні належав до українського студентського Т-ва „Січ". Деякий час був його секретарем. Осінню 1918 року підписав, разом з тодішнім головою „Січі" Зеноном Пеленським (пізніше посол до польського сойму), меморіял до австрійського уряду з домаганням усамостійнення Галичини, за що їх обох притягнули до поліційної відповідальности. Рівночасно він дуже пильно студіював не тільки аґраномію, але учащав також на деякі виклади на філософічному й правничому факультетах, слухаючи лекцій, пов'язаних з політичною економією та сільським господарством. Відбуває теж приписану аґрономічну практику в одному з маєтків на Моравії.

З Відня їздив теж на З'їзд ЦЕСУС-а, що відбувався в січні 1923 року в Празі. На цьому З'їзді, з доручення „Січі", мав доповідь „Про потребу матеріяльної допомоги українському студентству". Цією проблемою він цікавиться ціле своє життя. Він разом з д-ром М. Панчишином і д-ром Ю. Полянським був основоположником „Комісії Допомоги Українському Студентству" (КоДУС) в 1941 році у Львові. Був також одним із тих, що в 1945 році відновили цю допомогову установу в Німеччині. Але про це згадую так, мимоходом...

Після закінчення студій у 1925 році Є. Храпливий вертається до Галичини, щоб тут своїм знанням служити українському народові.

• •
•

Свою громадську працю, по закінченні студій, Є. Храпливий розпочав у Самбірщині, співпрацюючи з відомим громадським діячем Самбірщини, о. Володимиром Петриком, майбутнім своїм тестем, допомогаючи йому в праці в Кружках „Сільського Господаря" і в Читальнях „Просвіти".

Перебуваючи в Самбірщині Євген Храпливий запізнав гімназійну вчительку Євгенію Петрик, дочку о. В. Петрика, з якою 17-го листопада 1925 року одружився. У 1927 році народилася дочка Леся, відома тепер письменниця, Леся Храплива-Щур. Стільки про родинні справи Є. Храпливого.

У квітні 1925 року Є. Храпливий розпочав свою працю у Львові, в Ревізійному Союзі Українських Кооперативів. Спочатку як ревізор молочарських кооператив, а відтак як інспектор окремого Молочарського Відділу, створеного за його ініціятивою, при тому ж РСУК. На цьому пості він працював до 20-го січня 1928 року, коли то його запрошено до праці в „Сільському Господарі". Короткий час був він членом Дирекції РСУК (до 20-го січня 1930 р.), а також перебрав тоді провід редакції „Господарсько-Кооперативного Часопису". На цьому пості був він до травня 1934 року. І хоч дуже любив цю працю, яку вів доривочно, мусів її покинути, бо обов'язок начального директора в „Сільському Господарі" вимагав від нього всеціло віддати свої сили цьому товариству.

За час свого побуту в РСУК Є. Храпливий написав два дуже цінні підручники для кооперативних молочарень, а саме: „Основи кооперативного молочарства", видання РСКУ, Львів, 1927 (180 сторінок) і „Молочарське книговодство", видання також РСУК, 1930 року. Це були перші фахові українські підручники для молочарів і молочарських техніків у Західній Україні. Крім цього, він збирав матеріяли і написав книжечку п. н. „Наші молочарські кооперативи в 1925 році" і дав першу аналізу осягів і недоліків, відновленої по Першій світовій війні, української молочарської кооперації, що була під патронатом РСУК у Львові.

Є. Храпливий також заініціював видавання першого українського фахового молочарського журналу п. н. „Українське Молочарство". Журнал цей виходив від червня 1926 року, як окремий місячний додаток до журналу „Сільський Світ", що його редаґував Евген П. Архипенко. Є. Храпливий був також співініціятором нового молочарського журналу „Кооперативне Молочарство", що його видав спершу РСУК як додаток до „Господарсько-Кооперативного Часопису", а від 1930 року редакцію і видавання цього журналу перебрав на себе Крайовий Молочарський Союз „Маслосоюз" у Львові.

Молочарством Є. Храпливий зацікавився ще в часі своїх студій під впливом свого професора В. Вінклера, світової слави теоретика та історика молочарства. Є. Храпливий розпочав навіть у цього професора свою докторську працю з молочарства, але життєві обставини не дозволили йому цю працю закінчити. Докторську працю на тему „Погляд на плекання роґатої худоби в Східній Галичині в рр. 1880-1930" захистив аж 25-го лютого 1933 року в Українській Господарській Академії в Подєбрадах у професора Костя Мацієвича.

Окремо треба спинитися над працею Є. Храпливого на пості головного директора Крайового Товариства „Сільський Господар" у Львові.

• •
•

Є. Храпливий дуже скоро побачив, що він багато більше зможе зробити для українського народу як фаховий аґроном у Т-ві „Сільський Господар" ніж залишаючись кооперативним ревізором, чи навіть інспектором Молочарського Відділу РСУК, або навіть головним редактором „Господарсько-Кооперативного Часопису". І тому, не покидаючи співпраці з РСУК, він від січня 1928 року розгортає плянову працю в „Сільському Господарі", перебираючи провід цілого товариства, як головний редактор і керманич організаційного відділу і редактора майже всіх видань цього товариства.

Є. Храпливий на терені Галичини, побіч д-ра М. Холєвчука, був найкращим теоретиком й ідеологом модерної громадської аґрономії. Він, щоб добре вивчити організацію модерного хліборобства в Західній Европі, все знаходив час, щоб поїхати до Данії, Швеції, Чехії Австрії, Угорщини, або Німеччини і там приглянутися зблизька до сільсько-господарських осягів тих країв і відтак свої спостереження передав у своїх публікаціях українській громаді. Він належав до тої невеликої групи вчених економістів Західньої України, що вміли пов'язати набуте теоретичне знання з практичною роботою.

І так як в кооперації, найближчий співробітник д-ра Є. Олесницького, інж. Юліян Павликовський розпочав від „Сільського Господаря" будувати свою відому програму відбудови і розбудови української кооперації на землях Західньої України в рр. 1920-22 і пізніше. Подібно в рр. 1930-39 д-р інж. Є. Храпливий опрацьовує і реалізує, з великим штабом українських агрономів, свій плян розбудови сільсько-господарської культури і фахової аґрономічної роботи на західньоукраїнських селах. Він, у співпраці з українською кооперацією оформлює нову систему громадської аґрономії, яка поставила собі за мету, мимо перепон польської окупаційної влади, перебудувати західньоукраїнське село на зразок сіл Данії і Німеччини. Це був сміливий і великий плян реальної праці для українських агрономів і сільсько-господарських діячів.

[Продовження буде]

ВАЛЕНТИН МОРОЗ В КАНАДІ

Валентина Мороза у Вінніпезі 11-го червня ц. р. прийняв манітобський губернатор Ф. Л. Джобен, який прнобіцяв вислати листа в українській мові до урядових чинників Совєтського Союзу в справі приспішення дозволу на виїзд з СССР для його дружини і сина. На фото (зліва): д-р С. Яр. Кальба, д-р С. Радчук, Б. Потапенко, Валентин Мороз і губернатор Ф. Л. Джобен.

У середу, 6-го червня ц.р. вже у пізніх вечірніх годинах, українська громада Торонто, зібравшись численно щиро привітала В. Мороза на Торонтонському летовищі, який приїхав сюди на перші відвідини Канади.

У четвер, 7-го червня ц. р. В. Мороз виїхав до столиці Канади Оттави, де відбув цілий ряд урядових зустрічей: за старанням бувшого посла мгр Юрія Шимка з прем'єром Канади Дж. Кларком, а відтак з кол. прем'єром Канади Дж. Діфенбейкером, сенатором П. Юзиком і багатьма членами Парляменту і Сенату. Він відбув розмови з проводом української громади, з головою місцевого Відділу КУК Ю. Сальським. Мав дуже вдалу пресконференцію із столичною пресою, радіо і телевізією, під головуванням д-ра О. Рудзіка з Торонто, заступника голови Провінційної Ради КУК Онтаріо.

У п'ятницю, 8-го червня, повернувшися до Торонта, В. Мороз виступав перед Управою Метропольного Торонто, а опісля був на прийняттю у прем'єра Провінції Онтаріо В. Дейвіса, де виголосив дуже цінну промову на полуденку, зорганізованім Онтарійським урядом. По цьому відбув велику пресконференцію з пресою, радіо і телевізією, а ввечері того ж дня, В. Мороз зустрівся з українською громадою Торонто, на 50-доляровім бенкеті-вечері у просторих приміщеннях репрезентативного Роял Йорк готелю. Зустріч цю підготовив Громадський комітет у складі: д-р О. Рудзік, Галина Бонк, Богдан Чума, Борис Петрусів, Микола Заверуха, Теодозій Волошин, Петро Микуляк, Мирон Барабаш і Омелян Хабурський.

Понад 1,600 учасників тієї незабутньої зустрічі, в тому багато молоді, оваційно-довготривалими оплесками вітали В. Мороза — незламного борця України. Традиційним вітанням хлібом і сіллю Галини Бонк і Теодозія Волошина, квітами, які піднесли йому діти, розпочато програму, якою проводив д-р Петро Глібович, голова Провінційної Ради КУК. Від молоді вітав В. Мороза студент М. Фіголь, а Владика Ісидор розпочав вечерю молитвою. За головним столом були визначні представники нашого церковного, політичного і суспільно-громадського життя, та члени Комітету оборони В. Мороза, що його очолює мгр Микола Липовецький. В. Мороза представив ред. А. Бандера — член комітету оборони В. Мороза і учасник голодівки в його обороні перед совєтською амбасадою в Оттаві. В. Мороз у своєму слові, висловив захоплення великим числом присутніх, підкреслив великі досягнення українців Канади, ствердив велику „українську силу" та надхненними словами закликав до дальшої праці у допоміжній боротьбі українського народу за Самостійну Соборну Українську Державу. Тризуб, синьо-жовтий прапор і гасло — „Смерть імперії — Свобода Україні", були моттом промови В. Мороза, за яку присутні вставанням з місць і оваційними та довгими оплесками дякували йому.

Маніфестаційно-політичну частину вечора доповнила і збагатила прекрасна мистецька програма у виконанні мистецьких ансамблів СУМ під керівництвом мгра В. Кардаша. Під кінець програми мгр М. Липовецький передав В. Морозові образ В. Курилика, що його сьогодні вже покійний, мистець намалював під час голодівки в обороні В. Мороза під совєтською амбасадою в Оттаві, передавши тої Комітетові В. Мороза.

Кінцеву молитву провів Владика Миколай, а присутні сповнені небуденного переживання і підйому духа, відспівали „Ще не вмерла Україна".

У суботу, 9-го червня ц. р., В. Мороз у ранніх годинах відвідав Рідну Школу ім. В. Мороза при УНО, опісля відбув українську пресконференцію, яку перед будинком Канадсько-Української Мистецької Фундації, попередили привітання наймениших із українських садочків в Торонто. Участь у пресконференції взяли представники тижневиків, місячників, радіопрограм і телевізії, об'єднані у СУЖК. По привітанню голови СУЖК ред. В. Дідюка, В. Мороз звернувся до присутніх та заохотив до ставлення йому питань, на які він опісля відповідав. По пресконференції В. Мороз відвідав 2-ий Світовий З'їзд АДУК, привітав учасників, обіцявши повну співпрацю з діячами української культури, бо ...„ця ділянка для мене дуже важлива і я нею цікавлюся"... По цьому В. Мороз був гостем Президії Секретаріяту СКВУ, де під час полуденку також спільно порушено і обговорено цілий ряд актуальних справ. Після цього В. Мороза ентузіястично привітала зорганізовані в СУМ-і, Пласті і ОДУМ-і молодь, яка зібралася у числі, коло 1,200 осіб в уніформах з прапорами і квітами. Опісля В. Мороз звернувся із словом до молоді, яка переривала його промову довготривалими ентузіястичними оплесками і окликами в його честь. В. Мороз дуже любить молодь, тому відповідав їй на всі поставлені питання. Відтак разом із всіма очолив похід-демонстрацію з-під приміщень університету до Квін Парку де зібралися тисячі народу, на демонстрацію-маніфестацію в обороні Ю. Шухевича, яку вже давніше підготовляв Комітет по Відзначенню 50-річчя ОУН.

В Торонто, Валентин Мороз теж відвідав посадника Дж. Сувела і голову Метрополітального Торонто П. Годфрея.

Понад 15 тисяч учасників з Торонто і околиці зібралися, щоби привітати В. Мороза і рівночасно домагатися звільнення багатьох інших, а в першу чергу Ю. Шухевича і Л. Лук'яненка. Сотні транспарантів, прапори, оркестра перейшли вулицями велелюдного Торонто, спрямовуючи свій марш в сторону Міської Ратуші де на її великій площі відбулася величава маніфестація. Між численними представниками федерального, провінційного і міського урядів, були представники етнічних груп: жидівського, польського, литовського, білоруського, естонського, латвійського, мадярського і інш. конгресів. Федеральний уряд заступали міністри: Д. Кромбі і Вільсон, були голова федеральної партії НДП Бродбенд і голова ліберальної партії провінції Онтаріо д-р С. Сміт, а Метрополію Торонто заступав посадник Етобіко Флин, радні В. Бойчук і Т. Дупрехт. Всі вони виступали і вітали В. Мороза, як великого борця за волю і справедливість, домагаючись волі для України і всіх поневолених народів. Окреме слово виголосив кол. прем'єр-міністер Дж. Діфенбейкер, який приїхав з Оттави в асисті кол. посла з Паркдейлу мгра Ю. Шимка. Представлений мгром М. Липовецьким, В. Мороз виголосив слово, закінчивши його: „Свобода народам — свобода людині" і „Смерть імперії — воля Україні". Програмою проводив д-р С. Фроляк, який і виголосив слово в обороні ув'язнених Ю. Шухевича, Л. Лук'яненка і багатьох інших англійською мовою, по-українському говорив д-р А. Бедрій — голова Крайового Комітету 50-річчя ОУН, а слово-молитву провів Владика Миколай. Маршалом демонстрації був Л. Квасниця. Величаву демонстрацію закінчив виступ трьох злучених ансамблів СУМ в Торонто під диригентурою мгра В. Кардаша безсмертною піснею „Вічний революціонер..."

Могутнє „Ще не вмерла Україна" неслося просторами великого міста, а мешканці його довідувалися і особисто і через пресу, радіо, і телевізію, про великого борця за права України, та взагалі про Україну. Вже давно такого розголосу не було в чужій пресі, радіо і телевізії, як тепер. Не було воно тільки в Торонто, було воно й у цілій Канаді. Крайова телевізійна сітка СБС передавала великі частини з виступів В. Мороза, його зустрічі з представниками урядів та зустріч з прем'єром-міністром Дж. Клярком, Дж. Діфенбейкером і багатьма визначними політиками Канади.

Валентин Мороз під час обіду з Екзекутивою Президії Централі КУК у Вінніпезі, 10-го червня ц. р. Сидять (справа):А. І. Яремович,п-і В.Бучинська,Валентин Мороз, президент д-р С. Радчук, голова Відділу КУК О. Сурський і Б. Потапенко; стоять (справа): заступник голови Відділу КУК М. Співак, І. Новосад, Н. Лехів, інж. А. Качор, д-р П. А. Кондра, д-р І. Глинка, П. Башук, В. Вербенюк, д-р С. Яр. Кальба, п-і Н. Когуська, поч. голова РУК д-р П. Маценко, мгр І. Іванчук та д-р Б. Білаш.

В. Мороз вже в неділю вранці, 10-го червня виїхав до Вінніпегу, щоб зустрінутись з представниками КУК і цілої зорганізованої української громади, як також з державними чинниками.

З прилетом до Вінніпегу, 2,000 українців прибуло на летовище, щоби зустрінути Валентина Мороза, якого привітав президент Централі КУК д-р С. Радчук.

Після складення вінка перед пам'ятником Тарасові Шевченкові, Валентин Мороз відбув зустріч з молоддю Пласту, СУМ-у та інших молодечих організацій, після чого Екзекутива Президії Централі КУК влаштувала йому обід. У Конвенційному центрі було близько 3,000 осіб, від імени яких В. Мороза привітав голова Відділу КУК О. Сурський. Вітали його теж Митрополити українських церков та представники урядів, і там він виголосив промову в обороні України, за яку він стільки років страждав по совєтських тюрмах і концтаборах. У Вінніпезі Валентин Мороз відвідав Митрополита УГПЦеркви Блаженнішого Владику Андрея, Митрополита УКЦеркви Владику Максима Германюка, почесного президента КУК і СКВУ, о. д-ра В. Кушніра, губернатора Ф. Л. Джобена, прем. С. Лайона, а посадник Вінніпегу В. Норрі надіслав його грамотою Почесного Громадянина і проголосив день 11-го червня 1979 Днем Валентина Мороза у Вінніпезі. У Привітальному бенкеті, що ним керував д-р С. Яр. Кальба, взяло участь понад 600 осіб, разом з численними представниками молоді і членами Комітету Оборони Валентина Мороза, з яких деякі в році 1975 відбували голодівку за його звільнення. Привіти склали прем'єр Лайон, посадник Норрі і пані В. Бучинська від Централі Комітету Українок Канади.

Помимо дуже короткого перебування в Монтреалі, українська громада, під проводом голови Відділу КУК М. Я. Кульби, і при допомозі молодечих організацій та Комітету Оборони Валентина Мороза під проводом: М. Стеничого, Б. Керечинського і Н. Стрілецького, привітала Валентина Мороза на летовищі і відбула з ним масову зустріч при участі представників урядів, радіо, телевізії і преси, а саме франкомовної англомовної та етнічної.

Ще раз треба підкреслити, що всі виступи В. Мороза, які були прямі, ясні і одверті як українського героя-націоналіста здобували йому признання. Д-р С. Сміт — лідер ліберальної опозиції Онтарійського парляменту—окреслив В. Мороза так: „Це один із справжніх героїв двадцятого століття", та заявив, що коли Україна має таких героїв, то вона вже скоро буде вільною; а посадник Етобікок Флин, кинув гасло: „Росія геть з України!"

Так, перебування В. Мороза в Канаді дало новий поштовх до дальшої праці у допоміжній боротьбі українського народу за його національну державу.

В. Д.

Загальні Збори Відділу УККА в Гартфорді

У неділю, 18-го березня ц. р., в Гартфорді, Конн., відбулися в Українському Народному Домі, чергові Загальні Збори Відділу УККА, при участі представників організацій і платників Українського Національного Фонду. Збори відкрив голова Відділу мгр Борис Крупа, привітавши учасників Зборів, він подав порядок нарад.

На внесок Петра Шагая обрано Президію Зборів в складі: голова — Яків Полюга, заступник голови — Василь Химчак і секретар Павло Бзовицький.

Після проголошення головою Президії правосильности Зборів і відчитання протоколу, відбулося звітування уступаючої Управи. Звіти були доволі короткими, але речевими і вичерпними. На підставі окремих звітодавців можна з цілою певністю ствердити, що в підзвітовому періоді, крім збірки на УНФонд і СКВУ, було пороблено багато корисної праці, защо уступаюча Управа дістала від Загальних Зборів признання.

Контрольна комісія, одобривши працю Управи Відділу УККА, дала внесок на уділення абсолюторії.

У дискусії над звітами вив'язалася жвава дискусія, у якій порушено ряд загальних справ, а зокрема дискутовано над програмами і святкуваннями обходових національних свят.

Після уділення абсолюторії уступаючій Управі, Номінаційна комісія подала внесок кандидатів у члени Управи Відділу, яку Загальні Збори прийняли одноголосно, та обрано нову Управу в наступному складі: голова — мгр Борис Крупа, 1-ий заступник голови — о. Дмитро Мамчур, 2-ий заступник і референт зовнішніх зв'язків — Роман Заставський, секретар — Олег Кінах, референт УНФонду — Володимир Мерещак, фінансовий референт — Яким Заяць, імпрезовий референт — Тиміш Мельник, редактор „Вістей" Відділу УККА — Яків Полюга, пресовий референт — Петро Шагай, референт суспільної опіки — Яріш Іван, архівар-хронікар — Яронім Логуш, дорадчий член — д-р Осип Теслюк, правний дорадник — адвокат Стефан Піган, вільний член — Павло Бзовицький; Контрольна комісія: голова — Александер Рудзінський, Володимир Левський і Володимир Тесля — члени; Товариський суд: голова — Іван Селеман, Мирон Зелез, і Василь Грунтовський — члени; Референтура зовнішніх зв'язків: голова — Роман Заставський, Софія Радьо і Люба Кінах — члени; Референтура УНФ-ду: голова — Володимир Мерещак, Софія Туркало, Осип Гладун, Ярослав Ткачук, Антін Наконечний — члени.

Загальні Збори пройшли в діловій конструктивній атмосфері та Номінаційна комісія не мала будь-яких труднощів у підборі кандидатів в члени Управи Відділу УККА

П. Ш.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ПАМ'ЯТІ ПРОФ. ПАВЛА ПЛЮВАКА

5-го червня ц. р. з Волі Всевишнього відійшов у Вічність

бл. п.

проф. ПАВЛО ПЛЮВАК

Народився 1913 р. в селі Дмитровичі, коло Львова. Після закінчення гімназії у Перемишлі студіював стислу філософію, та німецьку і французьку філологію на університеті у Львові.

По зложенні повних іспитів у 1939 р. одержав звання професора німецької і французької мов.

Від року 1940 по 1943 був професором середніх шкіл у Львові.

На еміграції викладав англійську мову у лічничій санаторії Гаадінгу. Прибув до Америки 1956 р. У тому самому році одержав працю викладача німецької мови у гайскулі, міста Восіка, біля Міннеаполісу,а опісля професором коледжу міста О'клейр, стейту Віскансин. Він був автором численних перекладів з німецької мови на англійську, був співредактором шкільних журналів.

Можна було читати його статті у тижневику „Шлях Перемоги", який виходить у Мюнхені. Був членом багатьох українських організацій, членом американської асоціяції мов, членом американської асоціяції порівнальної літератури.

Мріяв, щоб українська Церква була завершена Патріярхатом. Покійний відзначався незвичайною скромністю і користувався великою повагою серед його студентів та колег.

Проф. Павло Плювак осиротив дружину, доньку Таню і сина Петра. Після парастасу, який відправив о. митрат Андрій Кість і Заупокійної Богослужби в українській католицькій церкві св. Константина у Міннеаполісі, яку відправив о. д-р Степан Кнап і виголосив зворушливу промову,бл. п. проф. Плювака поховано на католицькому цвинтарі св. Антонія у Міннеаполісі.

Замість квітів на могилу Покійного зложили на „Патріярший Фонд" по $ 10.00 п. Дударі, д-р Остапи, п. Загородний і інж. Дмитришин; по $ 5.00: пані А. Бучик, п. О. Романовська, п. Л. Бенцаль-Карп'як,п. Д. Бущак і М. Пригар.

Спи дорогий Друже — Нехай у американській землі сниться Тобі рідне село, поля і дороги, якими ти колись ходив.

Роман Топій

ПОДЯКА

У глибокому смутку після смерти нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ та БАБУСІ,

бл. п.

ІРЕНИ ВОЗЬНИЙ із роду КОРОЛЬ

Покійна народилась у Жаборииці Баранівка, обл. Житомир, Україна. Народилася 13 вересня 1923 р.

Залишила в смутку чоловіка Михайла, синів Павла і Михайла, невістки Галину і Дебору та шість внуків

Родина Возьний висловлює свою щиру подяку отцю парохові деканові Петрові Огірковi та отцю митратові Миронові Пахолкові, хорові церкви Христа Царя за присутність у Панахидах та похороні.

Всім нашим кумам, друзям і знайомим, що так численно прийшли та своєю присутністю віддали свій останній поклін нашій Найдорожчій Дружині, Мамі, Бабусі П. Ірені Возьний.

Рівнож щира подяка організації Осередку СУМА ім. Василя Біласа і сумівській молоді за їх почесну стійку під час панахиди в одностроях.

Щира подяка мґр. Орестові Щудлюкові за прощальне слово на панахиді. Щира подяка голові Осередку СУМА та членові Крайової Управи і голові Окружного Комітету УНСоюзу в Бостоні Володимирові Гетманському за його прощальне слово на цвинтарі св. Йосафата, де всі присутні із сльозами в очах відспівали незабутню пісню „Видиш брате мій"...

Залишили Ірену в чужій землі, хай чужа земля буде Їй пером хоча Вона всеж таки про свою рідну мріяла.

Михайло ВОЗЬНИЙ

ПОДЯКА

Почуваюся до милого обов'язку зложити щиру подяку Комітетові під проводом мец. Романа Гуглевича в складі: мгр Ярослав Оберишин, д-р Іван Сервант, інж. Любомир Зелик, Микола Ганущак і Тиміш Шевчук, який так зразково зорганізував ювілейний бенкет з нагоди моїх 80-літніх уродин, що відбувся 3 червня ц. р. в Народному Домі в Ню Йорку.

Щиро дякую всім присутнім, що так численно взяли в ньому участь.

Зокрема щиро дякую: о. ігуменові д-рові Володимирові Гавличеві, о. протоереєві Володимирові Базилевському, інж. Дмитрові Григорчукові, голові Екзекутиви Централі Українських Кооператив Америки, мгр. Іванові Базарковi, екзек. директорові УККА, радн. Богданові Ластовецькому, голові ОУА „Самопоміч", інж. Євгенові Івашкові, голові Об'єднаного Комітету Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку за їх привітальні промови. Щиру подяку складаю: д-рові Іванові Флисові, Гол. Президентові Українського Народного Союзу, який так уміло і з гумором провадив програмою вечора, ред. Іванові Керницькому за веселий фейлетон і виконавцям мистецької частини: п-ні Валі Наливайко, п-ні Христі Карпевич, групі бандуристів в складі: Ліда Чорна, Володимир і Ївась Леххіцькі та Олесь Фурда. Зокрема дякую д-рові Романові Голіятові за знаменитий репортаж про це свято, поміщений в „Свободі" та дуже добрі світлини.

Особливу подяку складаю членам родини, товаришам праці, приятелям і знайомим за так численні усні та писемні привіти.

Роман Раковський

У ВЛАСНОМУ АТЕЛЬЄ НА ОСЕЛІ „ОЗЕРЯНИ"

ВИСТАВКА КАРТИН ЛЮБОСЛАВА ГУЦАЛЮКА

Відкриття: субота, 7-го липня 1979 року, год. 3-тя по пол.

ВИСТАВКА відкрита щодня до неділі, 29-го липня, включно, 10:00 пол. до 6:00 веч.

Доїзд: від оселі УРСоюзу „Верховина" в Глен Спей напрям „Barryville", після табору „LOKANDA" — перша дорога праворуч.

Через вакаційний час особистих запрошень не висилається.

У ПАМ'ЯТЬ

св. п. ред.

ВЯЧЕСЛАВА ДАВИДЕНКА

його Дружина, вельмишановна

п. АЛЛА КОССОВСЬКА ДАВИДЕНКО

зложила 1,000.00 дол. на

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР В АМЕРИЦІ,

якого Покійний був співзасновником та довголітнім Головою

Щиру вдячність за такий щедрий дар висловлює

УПРАВА УТЦЕНТРУ в Америці

ВШАНОВУЮЧИ ПАМ'ЯТЬ

бл. п.

ВОЛОДИМИРА НАЗАРЕВИЧА

замість квітів на його могилу на В-во „Червона Калина"

$ 70.00 зложили колишні співпрацівники В-ва „Свобода": А. Домарацький, А. Драган, Е. Герасимчук, О. Гентіш, В. Карий, Л. Колєнська, П. Лапичак, О. Пітьо, Д. Семеген, О. Смотрич, З. Снилик, К. Стецюк, Р. Ференцевич, С. Чума.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в п'ятницю, 22-го червня 1979 р. упокоївся у Бозі на Україні, на 79 році життя НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

о. СТЕПАН КАЧМАРИК

бувший довголітній парох Стібна і Бортятина

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ БУДЕ ВІДСЛУЖЕНА

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ в СЕРЕДУ, 1-го СЕРПНЯ 1979 р. о год. 7-ій рано в катедрі СВ. О. МИКОЛАЯ, в ЧІКАҐО, Ілл.

Про молитви за душу Покійного просять

Горем прибиті:

ВОЛОДИМИР — син з дружиною ЯРОСЛАВОЮ і донею МАРТУСЕЮ та найближча Родина в Україні і Америці

Асамблея Української...

(Закінчення зі стор. 1)

тератури й літературної критики, театру й драматургії, науки й освіти, фольклору, етнографії, журналістики тощо, прийшов до висновку про те, що Симон Петлюра мав усі кваліфікації ученого в ділянці української культури і що він переконливо задемонстрував високе уміння й відповідальність у трактуванні багатьох фактів і явищ української культури в широкому розумінні цього слова.

Науковою конференцією керував віцепрезидент УММАН академік Іван Ковальський з Мюнхену. На початку конференції вшановано пам'ять недавно спочилого академіка Костянтина Биди, професора Оттавського університету, що ще в 1978 році обіцяв приїхати до Мюнхена із своєю доповіддю, але так передчасно відійшов у вічність.

Друга частина Асамблеї УММАН мала характер спеціяльної академічної конвокації для наділення почесних грамот і дипломів згідно із статтею 2-ою конституції УММАН. Конвокацію відкрив і нею проводив академік Ярослав Рудницький в приявності численних учасників 8-ої Сесії Української Національної Ради, а також гостей — представників українських установ і організацій з різних країн і континентів. Почесні грамоти УММАН за визначну, дуже корисну й багатолітню діяльність у різних царинах українського національного життя одержали: Протопресвітер Демид Бурко, письменник Улас Самчук, лікар д-р Я. Гинилевич і політичний діяч д-р Павло Кашинський, колишній Член Української Центральної Ради в Києві.

Почесні дипломи й відзнаки Академії надано: викладачеві Мекквор й Сіднейського університетів, професорові літніх курсів Катедри Українознавства в Австралії — Фонду Українознавчих Студій в Австралії п. Володимирові Чекалюкові за його віддану працю в розбудові українознавчих студій в Австралії та колишньому міністрові іміграції, а тепер комісарові міжетнічних зв'язків федерального уряду в Канбері — Достойному Ал Грасбі. Дякуючи за це відзначення, він виголосив поанглійськи доповідь про етнічне шкільництво в Австралії і про різнобічні досягнення української спільноти, зокрема про плекання й розвиток Української національної культури. Професор Микола Степаненко передав по-українськи головні думки доповіді Дост. Ал Грасбі. Зі імени Державного Центру Української Народньої Республіки відзначених привітав пофранцузьки Президент УНР Микола А. Лівицький, а подяку Дост. Ал Грасбі за його цікаву доповідь і прихильність до української спільноти висловив по-німецьки Голова Уряду УНР д-р Т. Леонтій. Листовний привіт відзначеним від імени Світового Академічного Комітету Вільних Українців надіслала пані лектор Сіднейського університету Ольга Качан — член Президії САКВУ.

МІСТЕРІЯ НАВКОЛО САЛТ II

(Закінчення зі стор. 2)

ратифікує цього договору?!

Справді, було б дуже цікаво. Але, на підставі дотеперішнього досвіду, нам здається, що хоч і після гарячих дискусій, Сенат таки цей договір ратифікує — щоб, бува, Москва не „зіритувалася"...!, однак правдоподібно в дещо зміненому вигляді.

Варто зазначити теж, що наймолодший член совєтської делегації у Відні був на шість років старший від найстаршого члена американської делегації. І слушно запримітив один із звітодавців, що атмосфера совєтської делегації нагадувала стару, запорошену книгарню, в якій між неактуальними, старими книгами просували старечими ногами кволі книгарі — щоб тільки втриматися на посадах.

І варто також підкреслити, що зустріч у Відні була тринадцятою з черги зустріччю між американськими президентами і верховодами СССР. Всі попередні двадцять нічого путнього і доброго не дали ні Америці, ні, тим більше, світові. „Зустріч на вершинах" („саммит мітінг") 1943 року в Тегерані, наступна 1945 року в Ялті, на Криму, і третя, 1945 року, в Постдамі припечатали долю східньої і центральної Европи по сьогоднішній день. У перших двох дав себе обдурити президент Рузвельт, а у третій президент Труман вже тільки докінчив нещастя попередніх двох. Четверта зустріч, 1955 року, в Женеві, між президентом Айзенгавером і Булганіном відновила тільки контакти між ЗСА і СССР після десятирічного „холодного воювання", і тоді Булганін відкинув пропозицію Айзенгавера відкрити повітряні простори обох потуг для взаємної контролі атомових озброєнь. Очевидно, Москва тоді вже будувала на гвалт атомові ракети... Наступні дві зустрічі між Айзенгавером і Хрущовом, в 1959 році в Америці і в 1960 році в Парижі, не принесли також жадних поважних вислідів. Зустріч в Парижі була зірвана Хрущовим, заки вона ще почалася, бо саме тоді сталася містерія з Френсісом Поверсом, пілотом літака Ю-2, якій осів, чи був зістрілений на території СССР. Хрущов зажадав прилюдних перепросин від Айзенгавера. Американський президент таке домагання відкинув і на цьому вся „зустріч" закінчилася. Наступного року, у Відні, президент Кеннеді зустрівся з Хрущовим і наслідком цієї зустрічі була так звана „кубинська криза", коли мало що не дійшло до зудару із-за совєтських атомових ракет на Кубі. 1967 року президент Джансон зустрівся в Америці з Косигіним і хоч передискутовано справи Близького Сходу, в'єтнамської війни та атомових озброєнь, до зрозуміння не дійшло, Москва дальше гарячково озброювалася під прислоною всіх цих зустрічів... Президент Ніксон поїхав 1972 року до Москви поговорити з Брежнєвим, опісля відвідав також Україну і хоч побував навіть у Соборі св. Софії, на площі перед якою колись проголошена була самостійність України, ці відвідини Україні полегші не принесли. 1973 року Брежнєв відвідав Америку, а наступного року Ніксон ще раз їздив до Москви — також без висліду. Москва дальше будувала танки, літаки і атомові стрільна. В 1974 році президент Форд зустрівся з Брежнєвим у Владивостоці, де вже говорили про договір САЛТ І, у висліді якого Совєтський Союз нарешті дігнав Америку у своїх зброєннях, і виходить, що тепер, після підписання САЛТ ІІ — Москва має всі шанси залишити Америку далеко позаду і стати передовою світовою потугою в мілітарній ділянці.

Тринадцять зустрічів запевнили Совєтам перше місце у світі. А що буде дальше? Чи візьме хтось під аналізу всі ці зустрічі і витягне з них одинокий логічний висновок...? Чи не час Америці пробудитися із свого дипломатичного сну і відкритими очима побачити, з ким вона має справу...? Який характер матиме наступна зустріч...?

Східня Німеччина затіснює режим у відношенні до інтелектуалістів

Східній Берлін. — Уряд комуністичної Східньої Німеччини поробив всякі офіційні заходи, щоб не допустити до поширення опозиції інтелектуалістів, зокрема поетів і письменників, які домагаються свободи слова і вислову. Побачивши, що всякі урядові заходи не допомагають у придушенні опозиції, уряд Східньої Німеччини перевів через парлямент декілька важливих законів, які дуже обмежують свободу слова й інформації. Наприклад, закон, який був прийнятий східньонімецьким парлямантом 28-го червня ц. р., передбачає 12 річне ув'язнення для осіб, які передають „засекречений" матеріял закордонним групам, видавництвам чи іншим засобам інформації.

Інший закон визначає гострі кари за передання рукописів чи дописних на тасьму розмов за кордон. Нові закони, — як кажуть східньонімецькі комуністи, — „проти зрадливої доставки інформацій західнім центрам", дуже утруднюватимуть працю західніх кореспондентів і місцевих політичних та літературних активістів, таких як Штефан Гейм, який публікував свої книжки на Заході і критично висловлювався про політику східньонімецького уряду.

Школі Українознавства ім. Лесі Українки в Сиракюзах — у її 25-річчя

Школа — це один із найважливіших чинників духового розвою молодого покоління, тому кожен нарід приділяє своїм школам якнайбільше уваги. Знали аж надто добре наші предки виховне значення школи й тому українські землі від найдавніших часів засіяні були школами, в яких молодь України не лише навчалася і здобувала знання, але й виховувалась.

І знали вартість школи наші національні вороги, які, загарбавши наші землі, першу увагу звертали на наші школи, усуваючи з них український зміст і українську мову і робили їх знаряддям винародовлення. Тому український нарід в часах свого національного лихоліття доклав усіх зусиль, щоби побіч урядових шкіл закладати свої рідні школи, які нівелювали б шкідливий вплив чужих шкіл і ставали б осередками національного виховання.

Важливу ролю відіграють українська школа на еміграції, у країнах нашого поселення. Розуміла це і наша перша заробітчанська еміграція, яка, приїхавши до Америки при кінці минулого століття, закладала при церквах перші рідні школи. Ці школи відіграли велику ролю, але коли з бігом літ вони ставали цілоденними школами і перебирали ролю американських шкіл, постала потреба творити побіч тих парафіяльних шкіл — рідні школи, які не лише навчали української мови, але які давали б всебічне знання українознавства і протиставилися би скорій асиміляції дітвори. Зокрема пожвавилась організація рідних шкіл із приїздом нової політичної еміграції. Перші такі рідні школи постали в роках 1949-50 у Ню Йорку, Філядельфії, Чікаґо і Ню Гейвені. У жовтні 1954 року постала Школа Українознавства в Сиракюзах.

З малих початків, 3 відділи з двома вчителями і 32 учнями вона зростала з року на рік і в 1971 році вона мала вже 12 відділів, садочок, 3 англомовні кляси. Навчало 13 учителів. Найбільше число учнів було в 1962-64 роках (поверх 160). У цьому, останньому році школа мала 96 учнів.

І немає сумніву, що саме ця українська школа в нашій громаді, яка в цьому році святкує свій срібний ювілей — це найважливіша клітина нашої громади й її громада повинна присвячувати якнайбільше уваги. Яке значення має ця школа для місцевої молоді, хай послужать слова самих абсольвентів цієї школи, які читаємо в Альманаху „Цвіт України" 1954-1964. Наведу кілька з них:

Люба Мазурик: „В Школі Українознавства вивчила я докладно історію, географію, літературу й українську культуру, довідалась про красу української землі, про її гірку й сумну долю і це все збудило у мене зацікавлення Україною і її проблемами, так що часто я ставила собі питання: що я робила б, коли б не було у нас Школи Українознавства?...

„Школа Українознавства дала мені теж зрозуміти, яке значення має кожна українська одиниця для майбутнього України, без уваги на те, чи живе вона в Україні, чи на еміграції. Я зрозуміла, що саме нам молодим не можна винародовлюватися..."

Ірина Граб: „...Ніколи не забуду тієї хвилини, коли вручили мені свідоцтво зрілости. Пригадую собі, що в тій хвилині я почувала себе дуже щасливою, а ще більше вдячною. Я вдячна батькам, що виховали мене в українському дусі й післали до української школи, й я вдячна вчителям, що так довго трудилися для мене. Їхні спільні зусилля дали мені свідоцтво, що я українка".

Зенко Карпишин: ... „В Рідній Школі ми не лише мали українське оточення і товариство, але здобували знання про рідну землю, про Україну. В школі ми пізнали славне минуле нашого народу, багатство і глибину української літератури та культури. Все це дуже тісно зв'язало нас з нашою Україною, дало нам почуття гордости, що ми українці. Школа запізнала нас теж з українською боротьбою за державність. Ми навчились любити й шанувати національних героїв і ми сьогодні знаємо, що українці боролися, боряться і будуть боротися за свою незалежну державу".

Ірина Богайчук: „...В останніх роках ми всі щораз більше намагалися читати українські книжки. З тих книжок я пізнала докладніше історію нашої рідної батьківщини, пізнала природу й побут України і це у великій мірі допомогло мені докладніше пізнати нашу батьківщину. Крім цього ми постановили собі говорити завжди і всюди, де нас розуміють, українською мовою і це не робить нам труднощів користати з книжок у всіх ділянках навчання..."

Цікаві думки й інших з 17-ти тодішніх абсольвентів, але розмір статті не дозволяє друкувати всіх.

Щоби зробити навчання українознавства різноманітним і більше сприятливим для молоді, школа, крім систематичного навчання, відзначувала кожного року такі річниці, як 22-го Січня, роковини Т. Шевченка, а теж влаштовувала цілий ряд імпрез, які залишилися в пам'яті молоді на ціле життя. Отже, хоч би згадати кілька з них: 100-ліття з дня смерти (1961) і 150-річчя з дня народження Тараса Шевченка (1964), 50-річчя з дня смерти Івана Франка у формі франківського змагу й літературного вечора з рефератами, деклямаціями, інсценізаціями і співом (1966), 15-річчя Школи з прилюдним змагом в українознавстві (1969), концерт у честь Лесі Українки, Патронки Школи, в століття її народження (1971) з участю її сестри пані Ізидори Борисової і спровадження із Ню Йорку Студії Живого Слова Лідії Крушельницької з виставою „Лісової Пісні", Літературний Вечір, присвячений творчості Шестидесятників з рефератами, деклямаціями й піснями та виїзд з цією програмою до Рочестеру і Ютики (1972). Крім того було кілька класових змагів у читанні книжок, а теж у вивчуванні віршів Шевченка.

За час 25-літнього існування в школі перепроваджено 11 іспитів зрілости, а на закінчення кожного року й при роздачі матуральних свідоцтв роздавано дітям в нагороду українські книжки. При школі зорганізовано бібліотеку, яка на кінець 1972 року мала 1,300 книжок.

Опікуном Школи протягом перших 18 років була Українська Католицька Парафія і Батьківський Комітет, а останніх 7 років Т-во „Рідна Школа".

Як основниця цієї школи, її управителька й вчителька на протязі 18 років, я вітаю з нагоди 25-річчя усіх тих, хто чимнебудь причинився до існування і росту цієї школи, та рівночасно бажаю, щоби ця школа проіснувала ще довгі роки, щоб в ній зберігався дух і українська мова, та щоб вихована в цій школі молодь була свідома своїх обов'язків по відношенні до своєї батьківщини — України.

Коли на початку нашого поселення у вільному світі наша молодь, вростаючи в чужий ґрунт, не дуже була зацікавлена українськими проблемами, то сьогодні постава молоді значно змінилася. Безперечно вплинули на те події, які від половини 60-их років відбуваються в Україні. Масові арешти й засуди, поява самвидавних матеріялів і поезій Василя Симоненка з його напімненням:

„Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки
Батьківщину"

пролунали по цілій нашій діяспорі й наша еміграційна молодь заактивізувалася, організуючи демонстрації в обороні ув'язнених в Україні, пишучи листи й петиції, збираючи фонди на допомогу. Приїзд на еміграцію українських дисидентів, Надії Світличної, а зокрема Валентина Мороза ще більше розворушив молодь, яка сьогодні цікавиться живо всіми проявами життя в Україні і має бажання допомагати своїм друзям. На прикладах великих людей, а зокрема Вселенського Патріярха Папи Івана Павла II молодь побачила, що кожна чесна й характерна людина ніколи не може зректися своєї національної приналежности без огляду на те, де вона не жила б і які обов'язки не виконувала б для цілого людства чи для якоїсь спільноти.

Щоби наша еміграційна молодь могла і надальше провадити успішні акції в обороні нескорених і приєднувати приятелів для українських визвольних змагань, вона мусить мати основне знання про Україну. А це знання вона може набувати в першу чергу в рідних школах. Тому хай сьогодні не буде ні одної громади, яка не мала б у себе рідної школи і хай не буде на еміграції ні одної родини, яка не посилала б своїх дітей до рідних шкіл.

Рідні Школи — це майбутність української еміграції, це успішна допомога Україні!

Марія Логаза